

Vestigen op een varkenshouderijterrein?

Lianne Kuunders en Frits Mandersloot, PV; G  Backus, LEI

Samenwerking op een varkenshouderijterrein kan economische voordelen opleveren. Deze voordelen bedragen 25 cent per kg geslacht gewicht ten opzichte van een vrij gevestigd bedrijf en 35 à 40 cent per kg geslacht gewicht ten opzichte van een vrij gevestigd bedrijf met meerdere locaties. Om deze economische voordelen te behalen moet de bereidheid tot samenwerking aanwezig zijn. Vooral de diergezondheid is hierbij een punt van aandacht. Verder is het de vraag of het maatschappelijk gewenst is om grote varkensbedrijven te concentreren op één terrein.

In opdracht van de provincies Noord-Brabant en Limburg heeft het Landbouw Economisch Instituut een onderzoek uitgevoerd naar verschillende vestigingsprincipes voor varkensbedrijven. Daarbij is gekeken naar gevolgen van verschillende vestigingsvormen voor milieubelasting, diergezondheid, dierenwelzijn en bedrijfsrentabiliteit. Het Praktijkonderzoek Varkenshouderij heeft in dit onderzoek verschillende aspecten op bedrijfsniveau bekeken.

Vestigingsprincipes

Uit een analyse van de ontwikkelingsmogelijkheden van varkensbedrijven zijn verschillende vestigingsprincipes naar voren gekomen. Dit zijn de uitbreiding van bedrijven door aankoop van een bedrijf op een andere locatie of het ontwikkelen van het individuele bedrijf door deelname in een varkenshouderijterrein met 10 tot 15 bedrijven. Het uitbreiden van individuele bedrijven op de huidige locaties blijkt bijna nergens meer mogelijk

Varkenshouderijterrein

Op een varkenshouderijterrein zou gezamenlijk gebruik van voorzieningen tot een kostenvoordeel moeten leiden, dat individuele bedrijven met één of meerdere bedrijfslocaties niet kunnen realiseren. De diergezondheid is echter een punt van aandacht. Alle bedrijven op zo'n terrein zullen eenzelfde gezondheidsstatus moeten hebben en bewaken, anders zal men nooit tot een optimale bedrijfsvoering kunnen komen en zal het varkenshouderijterrein gezondheidstechnisch nadeliger zijn dan vrije vestiging. De verschillende ondernemers moeten daarom intensief samenwerken op het gebied van pre-

ventieve gezondheidszorg, zodat de varkensbedrijven op een varkenshouderijterrein gezamenlijk een gesloten unit vormen. Er mag geen structurele aanvoer van dieren plaatsvinden en als er al dieren worden aangevoerd moet dit via een quarantainestal. Tenslotte is een corridor om het terrein gewenst die vrij is van veehouderijbedrijven. De ideale breedte van zo'n veevrije zone is 5 km. Dit betekent een ruimtebeslag van 10.000 ha inclusief het terrein zelf. Een GIS-analyse heeft aangetoond dat een eventueel te ontwikkelen terrein van deze omvang niet aanwezig is in Brabant en Limburg. Een veevrije zone van 1 km (600 ha) zou wel mogelijk zijn, maar hierbij worden niet alle ziekten die via de lucht verspreidbaar zijn uitgesloten. Vanwege de strenge gezondheidsmaatregelen moet het varkenshouderijterrein een afgesloten gebied zijn dat niet toegankelijk is voor het publiek. Dit heeft mogelijk een nadelig effect op het toch al niet zo positieve imago van het terrein.

Integrale analyse op bedrijfsniveau

In de integrale analyse op bedrijfsniveau is het door-groeien door de aankoop van een tweede bedrijf op een andere locatie tot een totale omvang van 600 zeugen en 4300 vleesvarkens (ongeveer 5000 MVE) vergeleken met het deelnemen van een bedrijf op een varkenshouderijterrein met deels individuele en deels gemeenschappelijke voorzieningen. Het varkenshouderijterrein omvat 10 tot 15 bedrijven, elk met 600 zeugen en 4300 vleesvarkens (ongeveer 5000 MVE) per bedrijf.

Uit de analyse is gebleken dat de geconcentreerde vestiging van varkenshouderijbedrijven economi-

sche voordelen kan opleveren. Met nadruk dient gesteld te worden dat de voordelen zijn afgeleid uit bedrijfseconomische aspecten die samenhangen met de bedrijfsvoering van de varkensbedrijven zelf. De ontwikkelingskosten van het terrein zijn in dit onderzoek niet meegenomen. Verder dient opgemerkt te worden dat de bedragen indicaties zijn, aangezien er vrijwel geen ervaring is met gemeenschappelijke voorzieningen in de varkenshouderij.

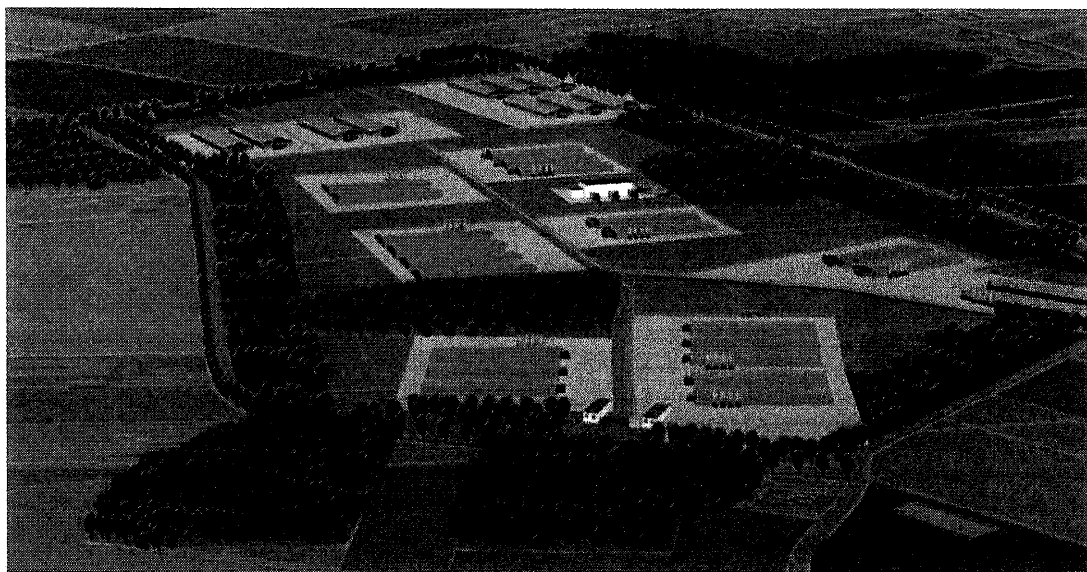
De grootste kostenvoordelen op een varkenshouderijterrein zijn te verwachten door mestverwerking. Daarnaast kunnen de investeringen danig worden beperkt door projectbouw. Dit speelt vooral in vergelijking met een bedrijf met meerdere locaties, waar vaak wordt gewerkt met kleinere stallen. Ook kunnen naar verwachting lagere voer- en energiekosten gerealiseerd worden. De lagere voerkosten zijn te realiseren door prijsvoordelen bij gezamenlijke inkoop en door efficiënter in te spelen op beschikbare bijproducten. Kleinere voordelen zijn te behalen door arbeidsefficiëntie, gezamenlijke voorzieningen (bijvoorbeeld een spuitplaats) en KI-kosten. Tenslotte is het denkbaar dat bij productie gericht op bepaalde marktsegmenten uiteindelijk ook een hogere prijs voor het eindproduct verkregen kan worden. Extra kosten ontstaan op een varkens-

houderijterrein voor het beheer en onderhoud van het terrein,

De kostenvoordelen van een bedrijf op een varkenshouderijterrein ten opzichte van een vrij gevestigd bedrijf op één locatie bedragen ongeveer 25 cent per kg geslacht gewicht. Ten opzichte van een vrij gevestigd bedrijf met meerdere locaties kunnen deze kostenvoordelen oplopen tot 35 à 40 cent per kg geslacht gewicht. Voor het realiseren van veel van de voordelen is het noodzakelijk intensief samen te werken. Het is minder noodzakelijk dat de bedrijven op één locatie liggen.

Conclusie

De samenwerking op één terrein kan kostenvoordelen opleveren. Deze voordelen ontstaan vooral door de intensieve samenwerking, die een eerste vereiste is. Zonder deze samenwerking heeft het vestigen op een varkenshouderijterrein niet zo veel zin, omdat de kostenvoordelen dan grotendeels wegvallen. Daarnaast zouden er zelfs nadelige gezondheidsaspecten kunnen ontstaan door de hoge concentratie varkens. Tenslotte is het de vraag of het maatschappelijk gewenst is om varkensbedrijven te concentreren op een terrein, ■

Vogelvlucht varkenshouderijterrein

Foto: BRO